

Komentarji

Priznanje rudarjev v Penni. — "Opokle" župana Hoana v Milwaukeeju

Urednik Prosvete je prejel pismo iz angleškega lista v Pennsylvania, Pa., ki vsebuje poročilo o krivicah, ki se gode ru-

darjem v okrajema Cambria in Somerset. Tamkaj so vsak čas v lokalne stavke za odpravo krivic.

Primer v Jeromu je zahteval okrog 500 rudarjev, ki so posteno tehtanje navedenega premoga in odlošitev dela delovje, ki je zelo omejeno. V omenjenem mestu sta dve zapriseženi izjavljavata, kako je dotični vodja nalašč ignoriral razloga rudarja in drugega omejenega delavca, da sta morala čakati v težkem položaju brez vsake pomoči pod zemljepisno, sta bila poslana na ječo.

Pritožbe niso nič novega. V tisočih bi bilo lahko vsakodnevno in lista bi se bila izrpana. Vsako mesto ima naselbina ima svoje in v tirančice, ki šikanirajo delavce.

Vse te krivice je moglo en odgovor: delavci se morajo organizirati in nastopiti v tiranotno etno ko en mož. Delavci nastopali za pravice skupno in etnotno, da bi se postavili potrebne. Italisti se bodo hitro podali, da so delavci v organizaciji je mož!

Delavci se pa morajo organizirati, ne čakati, da jih bo ministral — Roosevelt.

Delavci je zadnje dni doživljajo komedijo. Skupaj političnih grafičar in intrigantov, ki si je na "Liga davkoplačevalcev" je začela kampanjo za odločitev socialističnega župana, da če, da bo župan upro- bližne posestnike z visoki- mi.

Delavci so podpisane na peti- ti in odpoklicane volitve, ki bi se vršili v prihodnjem no- b. Na podlagi zakona je okrog 40.000 podpisov bo- lile volilcev za odpoklicne volitve, da so dobili čez 60- tisoč podpisov. Ko je bila predložena volilnim urad- ni in so podpisali prišli na to — je bilo kmalu jasno, da je bilo podpisov navaden peticijo so podpisali pr- lahkovni reveži, ki niso imeli kaj so podpisali, drugi- predlaganci, ki so brili no- "odpoklicateljev"; zadnji- namer podpisali imena zna- nostnikov, ki sploh niso vi- sticije, ali po takih ljudih, ki državljanji niso.

Delavci je odkrila, da je peticijo volilcev podpisalo peti- cijo so jih agitatorji nalagali, da so ponovno izvolitev na. Med onimi, ki so pod- pisali, da bi se mesto socialističnega župana, da bi največ Poljakov in poleg- to bilo tudi precej Sloven- ci.

Delavci je priznal, da je peticijo zato, ker ga jezi, da župan \$12,000 letne plače, da je toliko ljudi brez vsa- zaslužka!

Delavci je bila zaključena peticijo, da je bila "Liga davkoplačevalcev" sama umak- peticijo videč, da je bila peticija.

Delavci ni zameriti, če peticijo delavskemu župa- ni kaj naj rečemo o bed- nosti, ki se dajo tako gr- nosti.

HITLERJEVCI IN POŽIG ZBORNIČNE PALAČE

Knjiga, ki je izšla v Londonu, vsebuje dokaze, da so vodilni fašisti skovali zaroto. — Hitlerjevi teroristi izvršili 250 umorov, odkar so prišli na krmilo

London. — "Rjava knjiga Hitlerjevega terorizma", ki je pravkar izšla v Londonu, vsebuje evi- denco, da so fašisti sami zažgali parlament. Evidenco je zbral "svetovni komitej za žrtve nemškega fašizma", kateremu načeluje Albert Einstein, svetovno znani učenjak.

Dr. Joseph Goebbels, minister propagande in Hermann W. Goering, premier Prusije, sta označena kot glavna zarotnika — prvi kot avtor ideje, drugi kot voditelj operacij, čigar hiša je služila kot glavni stan požigalcem.

Knjiga vsebuje tudi tajni memorandum, katerega je proti koncu aprila sestavil dr. Ernest Oberfohren, bivši voditelj nacionalistov v parlamentu, ki je bil 7. maja najden mrtev v svojem stanovanju v Berlinu. Naciji so takrat trdili, da je Oberfohren izvršil samomor, toda knjiga po- udarja, da je bil umorjen, ker je vedel preveč. On je namreč par tednov pred svojo smrtjo po- slal svoj memorandum, v katerem je navedel vse okoliščine glede izvora ognja v parlamentu, Alfredu Hugenbergu, načelniku nacionalistične stranke, zaeno pa je protestiral proti koaliciji z nacija.

Ta dokument dalje dokazuje, da je Goebbels odredil policijski naval na glavni stan komunistične stranke v Berlinu in vtiho- pil obtežilni material, ki ga je po- licija zasegla. Toda to Goebbel- su še ni zadostovalo, je zapisal Oberfohren. On je hotel poveča- ti pomen materiala, o katerem se je govorilo, da ga je policija za- segla v glavnem stanu komuni- stov. Goebbels je bil mnenja, da bo dosegel največji uspeh s se- rijozno požigov, ki naj bi kulminira- li v požigu parlamenta.

Knjiga navaja sumljive okoli- nosti v zvezi z ognjem v parla- mentu — dejstvo, da so bili Hit- ler in vsi glavni fašistični vodi- telji v Berlinu in nacistični udar- niki ves dan v barakah, priprav- ljeni na takojšnjo akcijo. Ogenj v parlamentu se je pojavil ob 9. zvečer, do polnoči pa je bilo že izvršenih 1.500 aretacij potom posebnih zapornih povelj, ki so vsebovale fotografije obtoženih oseb.

Knjiga v detaljih pojasnjuje storijo Marinusa Van der Luebe- beja, mladega holandskega komu- nista, kateri je bil obtožen požiga in pokazuje, da je bil Luebbe le orodje fašistov, zlasti Ernesta Roehma, poveljnika fa- šističnih udarnikov, s katerim sta živel v prijateljskih odnoša- jih več let.

V knjigi je rečeno, da je aktu- alne požigalce vodil v parlament mož po imenu Heines, voditelj fašističnih udarnikov v Šleziji. Prišli so v parlament skozi podzemski hodnik, ki je vo- dil od Goeringove hiše, a seboj pa so nosili več sto funtov gorilji- vega materiala. Potem ko so za- netili ogenj v parlamentu, so se umaknili na varno v Go- ringovo hišo. Policija je potem prišla Ernesta Torglerja, komu- nističnega poslanca, ki je še ved- no v zaporu, daš knjiga vsebuje dokaze o njegovi nedolžnosti.

Večji del knjige tvorijo doka- zi o trpinčenju, pretepanju in u- morih političnih nasprotnikov fa- šističnega režima, katere je Hit- lerjeva vlada označila za laži in izmišljotine, zaeno s fotografija- mi žrtv potem, ko so bile prete- pene ali umorjene in podrobnos- ti o umorih 250 oseb, katere so izvršili fašisti od zadnjega mar- ca, ko so se povzpeli na krmilo Nemčije.

Nira izravnila stavko v Chicagu

10.000 krojaških delavcev izvo- jevalo priznanje unije za ceno protistrajkovne klavzule

Chicago. — Zastopniki Nire so v nedeljo dosegli spravo med lastniki 187 oblačilnih delavnic in stavkajočimi člani Interna- tional Ladies' Garment Workers unije. Strajk, ki je trajal dva tedna, je končan. Lastniki de- lavnic so se podali in priznali unijo, obenem so pristali na 35 ur delovnega tedna. Minimalna mezdla je \$14 tedensko.

Pogodba velja za dve leti in v tem času morajo biti vsi spori med unijo in lastniki predlo- ženi "nepriistranskemu razsodi- šču" v rešitev. Dve leti ne sme biti nobene stavke in nobenega izpora v tej industriji. Stavkar- ji so na masnem shodu na de- lavski praznik z veliko večino odobrili te pogoje in v torek zju- traj se vrnejo na delo.

Stavka izdelovalcev ženskih klobukov se nadaljuje in upanje stavkarjev na zmago je veliko kljub brutalnemu odporu lastni- kov tovarn, ki s policijsko silo ovirajo piketiranje. Eden to- varnar je dobil injunkcijo proti piketom.

300 kršenj Nire dnevno v čikaškem distriktu

Uvedena pa še ni bila nobena preiskava!

Chicago. — Čikaški urad fe- deralnega departmanta za trgo- vino prejema dnevno 200 do 300 pritožb glede kršenja raznih pravi- lnikov na podlagi Nire. Tako poročajo uradniki omenjene fe- deralne podružnice. Pritožbe po- šiljajo delavci. Urad pa še ni pre- iskal nobene take pritožbe.

Do 1. septembra je 37.706 de- lodajalcev v Chicagu podpisalo Rooseveltovo uposlevalno pogod- bo.

Orkan usmrtil sto oseb na Kubi; Florida tudi prizadeta

Havana, Kuba, 4. sept. — Do danes so našli do sto mrtvih, na tisoče ranjenih in 100.000 o- seb brez strehe kot posledica silnega orkana, ki je divjal po severozapadnem obrežju Ku- be zadnji petek.

Palm Beach, Fla. — V pon- deljek zjutraj je silovit orkan, ki je drvel 80 milj na uro, zadel floridsko obrežje. Škoda je o- gromna.

Untermayer bo šel pred Ligo narodov

New York. — Samuel Untermayer, znameniti židovski od- vetnik, je naznanil, da priprav- lja spomenico Ligi narodov, v kateri bo formalen protest pro- ti persekuciji in ekonomski dis- kriminaciji židov v Nemčiji.

SPOR V JOHNSON-NOVI ADMINISTRACIJI

Cates podal ostavko, ker se ne strinja s politiko administra- torja industrij

Washington, D. C. — Pereče vprašanje glede odnosa med organiziranim delavstvom in in- dustrijami, ki je bilo na povra- ju že dolgo časa, je izzvalo od- prt konflikt v visokih krogih Ni- re.

Dudley Cates iz Chicaga, po- možni industrijski administrator Nire, je namreč v četrtek podal ostavko in kot vzrok navedel, da se ne strinja z delavsko politiko generala Johnsona.

Temu je sledil drugi dogodek, kateremu pripisujejo še večji po- men, izjava delavskega svetova- lnega odbora Nire, ki vsebuje pro- test proti adoptiranju pravilni- kov, ki vsebujejo alične klavzule ko ona, ki je bila vrinjena v pravi- lnik avtne industrije.

William Green, predsednik A- meriške delavske federacije in načelnik delavskega svetovalne- ga odbora Nire, je dejal, da so člani tega odbora z zvijačami pridobili za odobritev omenjene klavzule in da se bo boril proti temu, da bi katera druga indu- strija dobila tako oblast nad de- lavstvom.

Vse kaže, da se bo razvil oster boj med reprezentanti delavstva in industrij. Cilj Ameriške de- lavske federacije je organizira- nje vseh delavcev v ameriških in- dustrijah, dočim hočejo voditel- ji industrij obdržati kontrolo nad delavci.

Johnsonovo stališče je precej težavno, kajti odkar je bila odo- brena klavzula, da avtni magnat- je lahko najemajo in odpuščajo delavce na bazi sposobnosti, se je oglasilo več voditeljev industrij, ki zahtevajo vključitev aličnih klavzul v pravilnike za njihove industrije.

Cates je po resignaciji objavil svoj načrt, o katerem trdijo ne- kateri, da je neizvedljiv. On je za drastično revizijo delavske po- litike Nire, ki bi, ako bi se uvelja- vila, rezultirala v razpustu vseh obstoječih delavskih organizaci- j. Njegov načrt predvideva formiranje takih unij v vsaki in- dustriji, ki bi popolnoma odpra- vile dominacijo nad njimi tako s strani delodajalcev kot zunanj- jih delavskih voditeljev. Take u- nije bi tvorile razredne organi- zacije v območju industrij, ki naj bi vzdrževale razlike, za katere se bi delavci sami zedinili, poleg krajevnih branž v sleherni edi- nici industrije, kar pa bi moralo biti v skladu s standardom, ki je bil vzpostavljen za industrijo kot celoto.

Take krajevne branže bi mo- rale imeti svojo reprezentacijo v direktorskih odborih ali upravne odseke v vsakem podjetju, toda temu načrtu nasprotujejo kon- servativci v obeh taborih.

Priznanje rudarske unije še vedno visi v zraku

Hitlerjev cirkus v Nuri-bergu

Diktator je na zboru nacijske za- hteval, da nemška kultura mo- ra biti 100% nordična in arijska

Nurimberg, Bavarska, 3. sept. — Nemška fašistična stranka ima tu svoj "kongres zmage", ki traja že tri dni. Iz vseh krajev Nemčije je pridrvelo sem okrog 400.000 oseb, toda le 3000 libran- nih poslušalcev je smelo aličati Hitlerjev govor, v katerem je re- kel, da "umetnost v novi Nemči- ji mora biti atoodstotno nordična in arijska".

Hitler je dejal, da umetnost nikdar ne more biti mednarodna, marveč le narodna. Židje so "ljudstvo brez umetnosti in kul- ture, ki umaje vsak narod, na katerega se prilepi".

Rekel je tudi, na nacijski kon- gres, izmed katerih je ta prvi, se bodo vršili vsako leto in to bo "bodoči nemški parlament", v katerem bo vodja vlade prokla- miral glavne točke svojega pro- grama za prihodnje leto. Nem- škega federalizma ni več. Odalej je vsa Nemčija ena sama država s centralizirano upravo.

Nurimberg, Bavarska, 3. sept. — Franz Hofer, eden avstrijs- kih nacijskih voditeljev, ka- teremu so naciji pred nekaj dne- vi s sleparijo pomagali do bega iz zapora v inomostu, je včeraj dospel semkaj s letalom iz Ita- lije.

Nadomestni poštni klerki zahtevajo več dela

New York. — Ker poštni de- partment noče odpraviti znoj- ničnih razmer za nadomestne klerke, bo Natl. Assn. of Sub- stitute Postoffice Employees pri- čela s demonstracijami pred po- stajami NRA po vseh mestih. V teh demonstracijah bodo na- domestni klerki zahtevali, da de- partment takoj napolni izpra- njena mesta, preklic 15% re- dukcijo plač, garantira nado- mestnikom \$1000 letne plače in vsaj štiri ure dela na dan pet dni v tednu.

Organiziranje rudarjev v Novi Mehiki

Gallup, N. M. — V zadnjem času so bile ustanovljene nadal- nje tri krajevne unije UMWA v tej državi in število članstva je naraslo nad tisoč. Baroni premo- ga hočejo valiti rudarjem kom- panijsko unijo, a so pri tem na- leteli na velik odpor. United Mi- ne Workers unija ne računa ni- kake pristopnine rudarjem, ki hočejo postati člani organizaci- je.

Administrator Johnson bo vpra- šal justičnega tajnika za le- galno mnenje glede delavske- ga vprašanja. Baroni mehke- ga premoga so se uprli in zahtevajo "meritorni sistem" po vzgledu avtnih magnatov

Chicago, Ill., 4. sept. — Ad- ministrator Johnson je danes kot glavni govornik na proslavi čikaških unij na dvoru Palače znanosti na razstavi naznanil, da 20. septembra se začne sploš- na kupna kampanja s geslom: "Kupujte zdaj, in kupujte pod vianjevim orlom!"

Washington, D. C., 4. sept. — Pravilnik industrije mehkega premoga je še vedno tam, kjer je bil pred enim tednom. Vse kaže, da se je John L. Lewis, predsednik United Mine Work- ers unije, presgoda pohvalil, ko je pred enim tednom naznanil, da so operatorji mehkega pre- moga na splošno priznali unijo. Zadnji četrtek so se operatorji z vzhoda in juga odločno uprli ter izjavili, da ne podpišejo pravi- lnika, dokler ne bo v njem klavzula, enaka oni v avtnem pravilniku, ki jim bo jamčila "meritorni sistem," to je, da lahko najemajo in odslavljajo delavcev ne glede na njihovo unjako pripadnost.

Pogajanja so se nadaljevala do zadnje sobote, ko so bila o- godena do torka. Administra- tor Johnson, ki je trdno upal, da bo delavski praznik našel pre- mogovni pravilnik podpisan, je bil zelo poparjen in je rekel, da se obrne na justičnega tajnika Cummingsa, naj on razloči delavsko sekcijo zakona Nire.

Kakor poročajo, so se rudarji in operatorji sprli zaradi "check- offa" (odbitka unijskih prispev- kov od plače rudarjev), ki ga zahteva Lewis. Magnatje pre- moga menijo, da je "checkoff" protizakonit, ker bi to pomenilo, da rudarji morajo biti člani sa- mo Lewisove unije, če hočejo ali- nočejo biti.

Detroit, Mich. — Eden ožjih prijateljev Forda je dejal te dni, da Ford ne bo nikdar priznal de- lavske unije in nikdar pristal na to, da bi druge avtne družbe iz- vedele njegove bizniske skrivno- sti. Iz tega razloga ne bo po- pisal avtnega pravilnika.

Policijski terorizem v Oklahomi

Voditelji protentne demonstraci- je protopeni in aretirani

Oklahoma City, Okla. — De- lavci, ki so zastavkali proti stra- dalnim mezdam, katere so preje- mali pri reliefnih projektih, so izzvali srd tukajšnje policije.

Nedavno so namreč priredili demonstracije, da protestirajo proti neznošnim razmeram, na katere je navajala policija s ko- lički in bombami za soljenje. De- set demonstrantov je bilo pri tem ranjenih in 26 aretiranih na ob- tožbo kaljenja javnega miru. E- den od ranjenec, W. R. Blair, bo najbrž podlegel poškodbam.

Delavci pri reliefnih projek- tih so prejeli \$1.25 za osem ur dela na dan. Šumski delavci so delali samo en dan v tednu, oženjeni pa dva dni. Temu so se uprli in zahtevali 40 centov na u- ro, šesturnik, tri dni dela za sam- ce in štiri dni za oženjene. Av- toritete so zahteve odbile, nakar je sledila stavka.

Stavkarji zahtevajo ostavko policijskega načelnika Watta, ki je postal še notoričen radi svoje brutalnosti napram delavcem. To zahtevo je podpri celo tukajšnji meščanski dnevnik ter ostro pro- testiral proti teptanju civilnih svobodskih ameriških državlja- nov po policiji.

Prizor iz stavke oblačilnih delavcev v New Yorku. Zastavkalo jih je 60.000 in izvojevali so 35-urni teden in \$15 minimalne tedenske mezde.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.

One dollar per copy.—Reprints at a
special rate on agreement.—Manuscripts
will not be returned.

Editor: Dr. J. F. Arch, Editor: Dr. J. F. Arch,
PROSVETA

4007-49 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Domač drobiž

Obiskovalci razstave

Chicago. — Svetovno razstavo in urad SNPJ so obiskali: Anton Zbanič, tajnik JSKJ, Ely, Minn. in dr. F. J. Arch, vrhovni zdravnik JSKJ, Pittsburgh, Pa.; Joe Jereb z ženo, Kenmore, O.; Theresa Sikovšek, Pittsburgh, Pa.; Mary Gradišar in Frances Kalan, Ely, Minn.; Otto Tekautz, Robert E. Tekautz, John Prudish in Peter Sajatovic, Cleveland, O.; Valentin Stroj z ženo in hčerama Valentinijo in Stano, Indianapolis, Ind.

Člaj ubit v rovu

Johnston City, Ill. — John Javornik, star 56 let in doma od Celja, član društva št. 91 SNPJ, se je te dni smrtno ponesrečil v premovalniški Cosgrove Meehan Coal Co. No. 1. Plast kamenja se je utrgala nad njim in ga pokopala. Umrl je na potu v bolnišnico. Zapuščena žena in sina.

Dva nova grobova v Clevelandu

Cleveland. — Umrl je Mati Struna, star 48 let in doma iz St. Vida pri Stični. V Ameriki je bil 20 let in zapuščena v starem kraju žena in tri otroke. Bil je član društva št. 142 SNPJ. — Naglo je umrla Marija Ugrinič, roj. Kapitanović, stara 52 let. Zapuščena moža in štiri sinove.

Avina nesreča v Detroitu

Detroit. — Paul Madronič ml. se je težko pobil pri avtni nesreči dne 20. avgusta. Ves naslednji teden je ležal v nezvesti in malo je upanja, da bi okrevljal.

Smrtna kosa v Argentini

Buenos Aires, Arg. — Južna Amerika. — Dne 31. julija je tu umrl Anton Mislaj, star 65 let in doma iz Šentvidja nad Vipavo. V Argentini je bil dve leti in tu zapuščena štiri sinove in eno hčer. — Nagle smrti je umrl rojak Alojz Daneu, ki je na stara leta prišel v Argentino, da bi tu živel pri svojih otrocih.

Razstava v Chisholmu

Chisholm, Minn. — Dne 3., 4. in 5. septembra je bila tu razstava s prasto vatopino. Razstavljenih je bilo mnogo zgodovinskih predmetov.

Načelnik notranjega departementa v zadreji

Washington, D. C. — Tajnik notranjega departementa Ickes, ki je prevzel na svoja pleča ogromno odgovornost kot administrator javnih del, je dobil novo nalogo — stabiliziranje produkcije olja. On je postal diktator oljne industrije in s tem je razbremenil predsednika Roosevelta direktne odgovornosti za razne ukrepe, kateri bodo nedvomno v korist nekatere grupam in v škodo drugim. Znano namreč je, da Ickes nima dosti vpogleda v oljno industrijo. Zašel je celo večkrat v zadrejo kot administrator javnih del in to je vzrok, da ta program se ne izvaja tako kot bi se moral. Kot diktator za oljno industrijo bo moral najeti posebnega svetovaleca in sprejemati njegove nasvete. Lobisti velikih oljnih kompanij, ki skušajo dobiti odloke sebi v korist, kar bi pomenilo uničenje neodvisnih podjetnikov, pričakujejo, da bo Ickesova nevednost v tem oziru služila njim v korist.

Herriot potuje po Rusiji

Moskva, 2. sept. — Edouard Herriot, bivši francoski ministrski predsednik, je včeraj došel v Moskvo iz Rostova na Donu. Bil je slajno sprejet. Herriot je obiskal vse glavne kolektivne kmetije v Ukrajini.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Novi deal in delavstvo

Oglesby, Ill. — Večina ljudske mase, odkar imamo "new deal", je kot pijana, pa ne piva, češ: smo se ga tako veselili. Pijana je zaupanja v Roosevelta. Neki delavec, ki je uposlen v cementarni, se je izrazil, da ni treba delavcem drugega kot podpisati ime za unijo, drugo bo že vse Roosevelt storil, da bomo imeli delavci spet prosperiteto, kajti on je človek na mestu. On dela tako trdo, da si mora sem pa tam privoščiti počitnice, če noče, da omaga. To se sliši vsak dan.

Delavec trpin, pomisli in misli enkrat sam s svojo glavo. Koliko si ti na boljsem, odkar je Roosevelt na krmilu? Najprej je podprl bankirje. Ali je bilo s tem kaj pomaganega onim revežem, ki so izgubili vse svoje prihranke? Inflacija dolarja je tukaj že par mesecev. Koliko koristi imamo delavci od nje?

Morda bo ta ali oni rekel, češ, sedaj delam, prej pa nisem. Dobro. Ali mi pa tudi lahko odgovori, koliko časa bo delal? Ali ima kakšno garancijo, če ne bo imel dela ali če bo bolan, da bo dobil od sedanjega vlade, ki ima takšno zaupanje vanjo, tudi potrebna sredstva za pošteno existenco, ne da se mu bi bilo treba ponižati na stopnjo berača, kot se to dogaja v neštetihi slučajih sedaj?

Res je, da se je brezposelnost malo zmanjšala, milijoni so pa še vedno brez dela in zaslužka ter so prisiljeni beračiti okrog dobrih ustanov. Ali ne misliš, da bi bilo bolj demokratično, če bi dobivali vsi brezposelni od vlade — brez vsake izjeme — brezposelnostno podporo? Ne boš je dobil brez boja. Ali misliš, da te je družba uposlila zato, da boš ti zaslužil? Motiš se, če tako misliš. Uposlili so te samo zato, da bodo želi masne profite od tvojih žuljev. Kadar te družba ne bo več potrebovala, te bo brž odpravila — ne bo se ozirala niti na Rooseveltove apele. Treba jo bo prisiliti v to, česar pa sedanja vlada ne bo storila — to čaka tebe.

Edino pravico, ki jo je delavstvo dobilo od novega deala, je pravica, da se lahko organizira. Če bo delavstvo to priliko porabilo, je pa še vprašanje. Šele potem splošne delavske organizacije bomo lahko zahtevali kruha in ga tudi dobili. V tej želji je dovolj kruha za vse, treba je le poseči po njem. To pa je posamezniku nemogoče — nam vsem skupaj bo pa to igrala.

Apeliram na slovenske delavce, da pokažete malo več energije pri agitaciji za unijo. Pred leti ste šli na stavko zato, da bi jo priznali. Danes imate lepo priliko za unijo, pa taka hladnost. Ne poslušajte zavajalcev, ki se dobro zavedajo delavske moči v organizacijah, zato pa tako kričijo proti unijam. Agitirajmo vsi brez izjeme pri naših sodelavcih. Ne glejmo na jezik ali vero — izkoriščani smo vsi enako. Ne zanašajte se na Boga, ki je itak vedno na strani močnejših.

Kapitalizem ima na razpolago časopise, šole, radijo, cerkve in sploh vse pripomočke, da lahko uspeva delavsko maso. Če se pa ta zatirana masa vzdrami, organizira in strne skupaj, bo kapitalizem in vse njegove pritlikljive sile prvih zamahom strla v prah. Torej, storimo tudi mi svojo dolžnost, predno bo prepozno.

Josephine Pohar, 95.

Glave stavkarjev nakovala za policijske klobuke

Chicago, Ill. — Ko smo dne 31. avgusta čitali v dnevnih listih, da je policija v Philadelphiji ubila dva stavkarja in jih 18 nevarno ranila, smo stavkarji v tujkah in žalostih, kaj pomeni policijska brutalnost, ker jo čutimo sami — in to ne prvič!

Dne 29. avgusta smo stopili v stavko — okrog 4.500 delavcev in delavk v tej obrti, ali 95 odstotkov, ki so bili tedaj zaposleni. Kompanije pa trdijo, da jih je hotelo delati omenjenega dne 60 odstotkov in bi delali, če jih ne bi terorizirala stavkarska manjšina! Res je, da so v nekaterih delavnicah skušali obnoviti obrat s akebi, in res je tudi, da so

take delavnice takoj obkolile množice stavkarjev ter zahtevale od judejev, da prenehajo z umazaninim početjem. Kompanije pa so dobile na pomoč proti ženskam cele čete policajev in oboroženih gancev. Ti nemalokrat brez povoda neusmiljeno udrihajo po moških piketih, medtem ko ženske le prepehajo in nekatere asitirajo, da jih bi ostrasil. Še nikdar ni policija v Chicagu protektirala osebne varnosti poštenih ljudi tako kakor protektira — skebe v stavkah! Mnogi pravijo, da ni čudno, če policijski kapitani in šefi obogatijo v par letih službe.

V aredo, četrtek in petek prošli teden so se vršili pred več tovarnami ženskih klobukov, v katerih so skušali obratovati s akebi, izgreli, ki pa jih niso povzročili stavkarji, ampak provokatorski nastopi gospodarjev in njihovih najetežev. Videla sem, kako je pijan policaj udaril stavkarja po glavi, da se je onesvestil. Bila sem priča, ko so jih brez vzroka natrpali v policijske vozove. Skebe pa stražijo, ko da so najdragocenejša bitja na svetu — vse zaradi koristi tistih, ki delavce izkoriščajo, obenem pa se po farizejsko postavljajo z znakom NRA.

Slovenec je aktivnih v stavki kakih 500; pomagajo tudi mnogi izmed tistih rojakov in rojakinj, ki so zaposleni v tej industriji le zimske mesece. Unija vabi tudi ostale, da pridejo v piketne vrste — kajti od te stavke odvisi, da li se bodo neznosne razmere v tej industriji še nadaljevale.

V priznanje našim rojakom je, da so vsi na stavki. Namreč le kakih par jih je, ki skebajo. Kar je skebov, so italijanske, poljske in češke narodnosti — drugih prav malo! Ko so stavkarji zmerjali neko Italijanko, ki skeba (iz delavnice in na delo jo spremlja policija), je ob neki priliki prišla nazaj in na njenem avtu polno mladih italijanskih gancev s kovinskimi cevmi, ki so grozili piketom s poboji, če jo bodo še nadlegovali. Policaji so preprečili pretep, ki bi se bil končal bržkone z zločinom, kajti italijanski ganceži ne porajajo dosti — en umor manj ali več.

Ako bo fronta delavk in delavcev trdna, bo bržkone posegla vmes vlada s posredovanjem in pomagale bodo druge unije, kolikor mogoče. Če ne, bodo triumfirale kompanije in izkoriščanje se bo nadaljevalo vzlic vladnim obljubam in proglašom po starem redu.

Važno je torej, da piketirate vsi, dokler bo stavka in da pridejo na pomoč tudi one delavke, ki zdaj niso bile zaposlene, toda bodo v poznejši sezoni. Borba je vseh in za vse. Stavko vodi Millinery Workers unija.

Kompanije so organizirane v Midwestern Millinery Association, katera ima mnogo denarja

za svoje krivične namene. V časopisu trošije proti stavkarjem neresnične vesti in izgleda, da imajo policijsko oblast popolnoma na svoji strani. Ampak tudi to jim ne bo nič pomagalo, če bodo stavkarji složni in vztrajni. V tem položaju nimajo kompanije drugega ko veliko izgubo, in z izgubo pač ne bodo mogli vedno shajati.

Shodi stavkarjev, ki so se vršili v Capitol Bldg. v Grant parku in drugod, so imeli vai obilno udeležbo. Iz vseh je sijala odločnost, da je treba v tej bitki vztrajati, kajti prilika za znago je ugodnejša ko kdajkoli.

Angela Zaitz.

Za dežjem solnce sije ...

Blaine, O. — Iz za zastoja poletnih mesecev se nam polagoma bliža jesen. Kar nas sedaj spominja na lepo pomlad, je le tu pa tam nekaj ovčenelega evetja. Pomlad hitro mine in vse, ki nam nudi užitek v njeni dobi, nam ostane le v spominu; to preživljamo le v mislih.

Nastopi jesen in tiha jesenska noč nam zagreni bajne poletne večere in zagreni dan življenja. Ob zatonu poletja se je prikrdla v hišo bolezen, ki je položila na bolniško postelj mojo teto Pavlo Glogovšek, članico društva št. 333 SNPJ, ki se sedaj nahaja v bolnici v Martins Ferryju, O. Dne 24. avg. sva se še sprehajale, drugi dan je že bila v bolnici. Podvrgla se je operaciji na slepiču, ki je bil že v akutnem stadiju.

Za dežjem rado solnce sije in boleznj polagoma sledi zdravje, ki ga človek ne zna ceniti, dokler ga ima. Največji zaklad je zdravje, njegove sestre pa so zadovoljnost, mir in ljubezen.

Ivanka Vitič.

Splošno zanimanje za plave orle

Detroit, Mich. — Dandanes se vse zanima za plave orle in orliče. Tudi meni je pismonoša prinesel enega, toda ne vem, kaj naj bi napravil z njim. Ako je slučajno komu znano, kakšne koristi prinaša ta orl brezposelnim, naj mi to sporoči.

Iz časopisa je razvidno, da je pravilnik za avtno industrijo prišel pod streho. S tem pravilnikom so avtni magnati lahko zadovoljni, kajti dosegli so vse, kar so želeli. Vse večje industrije bodo v tem smislu zahtevale svoje pravilnike, delavci pa bo še nadalje ostal pod kapom ko v prejšnjih časih. Nira je sedaj postala prava jetična sirota in imenovati bi se morala "hira", ker sedaj ni za njo nikakega zdravlila in je zapisana gotovi smrti.

Z ene strani je morda to dobro, kajti ljudje bodo morali spoznati, da ne morejo mnogo pričakovati od lepih imen in besed. "Full dinner pail", plemeniti eksperiment, "new deal" in Nira — o vsem tem smo že veliko slišali, sedaj se nam pa obeta še fašizem. Nihče ne ve, kaj nam bo prinesla prihodnja zima.

Tukaj se širijo govornice, da v tovarnah kar mrgoli špirovov vsake vrste, ki poizvedujejo pri delavcih, če kateri spada v uni-

jo. Vse take denejo na črno listo, potem pa so pozvani v urad, kjer jim povedo, da so malomarni pri delu, da delajo škodo in jih kot take ne morejo držati v službi.

Delavce opozarjam, da se varujejo pred špioni. Rabite razum, kadar se razgovarjate s sumljivimi karakterji v tovarni.

Če bo Nira propadla, in vse kaže, da bo, ne bomo po mojem mnenju dobili fašizma, pač v kuhinjskega. Gorje Ameriki, če bodo ti zagospodarili! Godilo se nam bo kakor rasprotnikom fašizma v Nemčiji. Tam vlada sedaj kljukasti križ, Amerika pa bo morda dobila gorečega in bo pod tem znamenjem postala prava norišnica, mučilnica in klavnica. Kdor je že opazoval klanovce pri njihovem delu, se bo prav gotovo strinjal z mojimi besedami. Mučenja in umori bodo na dnevnem redu, zato pa morajo biti delavci pozorni. V Ameriki je danes vse mogoče.

Anton Potokar.

Na obisku

Pittsburgh, Pa. — Mrs. Sikovšek iz Pittsburgha je odpotovala v Chicago, kjer bo obiskala svoje sorodnike, v spremstvu dve hčerki in najmlajšega sinčka. Tam namerava ostati teden dni, da si ogleda poleg drugih stvari tudi svetovno razstavo in urad SNPJ. Podpisani ji želi srečno pot in povratek.

Anton Zidanšek.

Pismo iz Clevelanda

Papirnat volilni program — Poštenost Prosvetnega članka o starokrajšem beračenju. — Časnikarsko "pohujševanje." Zakaj bankirji uničujejo banke

A. D. z dne 23. avg. prinaša med drugim tudi program kandidata collinwoodskih slovenskih demokratov Toneta Vehovca, ki ga navajam v celoti.

"New Deal v Clevelandu mora pričeti najprej vpeljati mesto, ne pa samo govoriti. Vsakemu delavcu se mora dati pravica organiziranja in plačevanje unijskih plač. — V Collinwoodu je treba zgraditi Shelter House ali postajališče pri poulični kari, kamor gredo lahko ljudje pred dežjem in pozimi pred mrazom. — Odpraviti smrad pri Rool Manufacturing Co. na Waterloo Rd. — Zgraditev javnega kopališča za Collinwood-Nottingham okraj. — Znižanje cen vode."

Vehovec torej ne obeta dosti in najbolj perečih vprašanj (bolnišnice oskrba za siromašne delavce, javno lastništvo javnopravnih industrij, previsoke plače nekaterih mestnih uradnikov, odprava slumov itd.) se njegov program sploh ne dotika. Če ga primerjamo s programom, ki ga zastopa socialistični kandidat Frank Barbič, moramo priznati, da je Vehovec program prava revščina. Torej mirne vesti lahko zapišem, da njegov poraz ne bo povzročil nobene katastrofe ter razočaral kvečjemu člane njegove organizacije, ki pričakujejo od njegove izvolitve osebnih koristi.

...

Vprašanje: ali more mestna administracija garantirati slehernemu delavcu v svojem območju pravico do organiziranja in unijskih med? Odgovor: mestnim uslužbencem in delavcem lahko, industrijskim delavcem in trgovskim uslužbencem, katerih je mnogo, mnogo več, pa ne. Tem lahko zajamčita kaj takega le državna in zvezna vlada, ki pa tega ne bosta storili, dokler jih k temu ne bo prisililo delavstvo samo. To pa se bo zgodilo šele tedaj, ko se bo ameriško delavstvo strnilo v mogočne industrijske in delavsko-politične organizacije, nič prej.

...

Meni se zdi, da uredniški članek v Prosveti z dne 23. avg. ne bo prav ugajal onim v stari domovini. Je že tako — resnica ni prijetna stvar. Toda, če bodo hoteli biti poštene sami s seboj in z nami, bodo morali priznati, da je Prosvetino stališče v tem pogledu popolnoma pravilno in pošteno. Prav tako bodo morali priznati, da je že skrajni čas, da si tamkaj izbijajo iz glave iluzije o nekakšni bajni Ameriki,

kjer je vse mleko in med! nam prede vražje trda, prili, ne samo vam!

Lojze Pirce meni, da E pravnost pohujšuje naše kar skuša tudi "dokazati" ko "po domače" napisanim smom, ki ga je baje dobil od podpisane rojaka. Stvar ne zanimala, kajti za vulgaristi se nikdar nisem ogreval, nakopravnosti tudi ne braniti, ker pa se še dobro minjam vulgarnih izrazov katerih histeričnih ljudi v si ne morem kaj, da ne bi zori urednika A. D. n. pa je blešči na njegovih lasih. Prostaško zmerjanje njih ljudi namreč ni — izvanje! In urednik lista, ki jema take nečedne izbruhe veda iz osebne mrtnje do katerim so namenjeni, kar leg drugega tudi strahopet pač nima pravice s prstom ti na kak drug list, češ, tak bo uči naše ljudi! Saj učitelja, kot je A. D. n. ljudstvo pač ne bi moglo, tudi če bi ga iskalo z lučjo lem dnevu!

Mladi sodrugi pri 32nd Branch S. P. so v letošnji ni kampanji zelo pridni, dobro so se izkazali pri n. njih podpisov za Barbiča, ge socialistične kandidate obetajo pridobiti svojem novih članov. Le tako napredni, za večjo in močnejši cialistično stranko!

...

"Bankirji so uničili b. pravi "father" Coughlin. vemo. Vsi pa še ne vedo, bankirji to storili (in še zato, ker jim sistem to de je in ker so bile zvezne in ne oblasti vedno preveč "nesljive" z njimi — in h to (malomarnost in korogre zopet sistemu!

Tone Podgor (Ivan Jontez,

Brezposelnost v policiji v Cleveland, O. — Med t. jimi brezposelnimi in poli pred neko pomožno post. šlo do večjega spopada, v rem sta obežala dva b. brezposelni pa so odnesl brez hujših posledic, ko n. njimi pričele pokati plin. be.

Povod za demonstracijo stalnem krčenju podpore, pečem zapiranju kuhin. plina in elektrike ter v. jah. Nad 30 družin je vr. stanovanj vsak dan radi. čane stanarine. Na vidiki več sličnih spopadov, ako de večja državna in feder. moč.

Nov socialistični list v Los Angeles. — "Lib" je nov socialistični list, ki čel izhajati v tem mestu namenjen zapadni obali. telj in urednik je Harold. tajnik državne soci. stranke. Izhajal bo dvak. mesec.

Darrow vprašan za sode v obrambi Terzani

New York. — V imen. zanjevega obrambnega se je Norman Thomas o. sodelovanje tudi na C. Darrowa. Terzani je obto. je umoril svojega tovari. kem fašističnem shodu. skušajo omrežiti fašisti. jo na vesti dotični umor.

Farmarji zahtevajo vladno banko

Calgary, Alta. — Na z. ju parlamentarne komis. preiskuje kanadsko ban. so farmarji te province po zastopnikih zahtevali us. tev vladne centralne ban. vso deželo.

V tej krizi v Kanadi bank zaprlo vrata, vendar zastopniki farmarjev ar. tirali proti privatnemu v. vu, kateremu je glavni b. blek. Zahtevali so tudi obrestno mero za vso de.

Nesobno

"Kako pridete na to, je začudil sodnik. "da pa. milo soditi? Kaj je nar. prvi prestop?" "O ne," je odgovoril nec, "pač pa prvi proces zagovornika."

Carlos Mendieta, dolgoletni vodja kubanskih vstajev, ki se je zdaj vrnil iz New Yorka na Kubo. Na levi je njegova žena. Pravi, da bo Mendieta kandidat za prihodnjega predsednika Kube.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

LETOSNJA SMRTNA SKLEP TRIGLAVSKIH PLANIN

Triglavske planine se je u-
bil pri nabiranju planinskih aka-
demikov. Dusan Gorup iz Mari-
borja.

pred tednom je ušel v svo-
prezento v planine ter pre-
prezlel vse nevarnej-
re. Bil je izborni
poznal je vse naše pla-
in po večkrat preplezal raz-
ne. Smrt pa je našel na
novevremem mestu, pri
planink. V tem tednu sta
prehodila planine
čez Spik, Martuljko-
Skratič ter dospela v
11. avgusta do kočice pri
jezerih. Tamkaj sta
Naslednji dan pa sta
na majhen sprehod na pla-
Ticario nedaleč od kočice.
je nevaren, pot zlozna, slo-
lepih planinskih cveticah.
planink je tamkaj pre-
Pa sta šla po šopek. Okrog
doline pa so turisti pri ko-
hali krič njegove sprem-
ke, da se je njen tovariš
padel. Padel je bil čez ste-
ko kočice so naglo odhitali na-
pre preneli nezvestne
Gorupa v kočico, kjer so mu
imili in desinficirali zelo
obraz. Gorup je ležal
vsten in čez dobro uro je
Turisti so se zelo zavzeli
črti ure po padcu so ga
nesli v dolino. Ko so zvedeli,
prihaja z doline zdravnik dr.
nik iz Celja, je pohitel ne-
naproti ter ga prosil, naj
podi korake, ker gre za živ-
nekega mladega turista.
dr. Grebner je prišel že
vsemu Gorupu.

kočice se je tedaj mudil tudi
nikov profesor z univerze
Kralj, ki ponesrečen-
mogoč spoznati, tako zelo
obraz je imel Gorup. Go-
saročenka pravi, da sta
s pokojnim planike, da
imela že vsak en šopek.
je hotel Gorup še na eno
naj gre po spodnji poti.
nato je Gorup strmoglavil
temo, ki ni zelo visoka, a je
nudec vendarle smrten. Naj-
je odkrušil kamen pod
stopinjo, ker je tam-
zapadna stena Tičarice
krihla.

naplo so naslednji dan zju-
preneli v Staro Fužino ob
jezeru, od tam pa v
v Srednji vasi.

vročina tare Slovenijo
tednov. Nobenega dežja
noder, nobene hladne sape.
terega pridelka bo zara-
malo, pač pa je žito lepo
eno. Zaradi suše je opaziti
številno požarov. Z vseh
poročajo o požarih, ki za-
ponavadi več poslopij,
od dolge suše vse presu-
že dni se obeta po deže-
ne procesij za dež. Dež do-
torej v kratkem, izprosil

na nesreča. — Celjskega
nemega berača Martina
ga je vse Celje po-
je neznan osebni avto po-
ter mu zlomil desno nogo.
je poškodam v bolnišni-
deli.

triv Drave. — Komaj
pali v Ptuj 14 letnega
ki je bil utonil v Dravi,
zahtevala drugo žrtev za-
14 letnega knjigoveza Ivana
iz Ptuja. Plaval je čez
pa so ga nenadoma zagr-
vali. Hiteli so mu na po-
va je bilo zaman. Iska-
je bilo brezuspešno. Trupla
našli.

eksploziji. — Kakor
zaplali, je 18 letna Justa
umrla za opeklinami,
pri eksploziji raketa v
"Pyrota" pri Celju. O-
te veliko poškodovani 43.

letna Marija Galunova iz Med-
loga in 23 letna Antonija Vitan-
ševa z Gorice pri Galiciji, se na-
hajata še vedno v kritičnem po-
ločaju. Dvomljivo je, da bi okre-
vali. Če bo Galunova okrevala,
bo gotovo na enem očesu slepa.
Ostali dve ponesrečenki sta iz-
ven nevarnosti ter bosta okre-
vali kmalu.

PRIMORSKE NOVICE

Prva novica naj bo kljub na-
slovu iz Jugoslavije. Primorski
akademiki imajo v Ljubljani o-
snovan svoj Klub jugosl. pri-
morskih akademikov. Ta klub je
izdal za propagando in da bi
zbral nekaj sredstev posebne ko-
leke, nekake propagandne mar-
kice, ki jih je klub prodajal, kun-
ci pa so jih lahko lepili poleg
poštanih znamk na pisma. Pri-
morski akademiki so hoteli tako
tudi agitirati za slovensko Pri-
morsko, posebno ker so mislili,
da to v Jugoslaviji amajo. Toda
poštna direkcija v Ljubljani je
klub obvestila, da je lepljenje
njegovih propagandnih znamk
na poštne pošiljke prepovedano,
in sicer iz zunanje političnih raz-
logov. Pač zaradi pritiska ita-
lijskih oblasti, ki s svojim pro-
tistim preprečujejo, da bi se v
Jugoslaviji vršila propaganda za
slovensko Primorsko.

Novi bolnišnici pri Gorici

Na poti iz Gorice k St. Petru
gradijo novo bolnišnico za tuber-
kulozne. V St. Petru samem pa
so zgradili novo umobolnico, ker
je bila stara v vojni porušena.
Zidala jo je država in je že do-
vršena.

Slovenščina

V občinskih uradih na Primor-
skem ne smeš govoriti v sloven-
ščini, ker občinski funkcionarji
ne smejo govoriti slovensko,
marveč samo italijansko. Nekje
pa slovenščino oblasti vendarle
trpe in celo same rabijo: kadar
razglase pred cerkvijo kak nov
davek, razglasijo to v slovenš-
ni, da lahko vsi razumejo ter pla-
čajo davek. Če z razglasijo grozijo
o rubežni, potem razglasijo tudi
to v slovenščini.

Davek na vozove

Pred kratkim so uvedli v Pri-
morsko kontrolo tudi nad vozovi.
Vsi kmetje so morali pripeljati
pred občinski urad vse svoje vo-
zove. Da so dobili posebne legiti-
macije, seveda so morali plačati
nekaj taks. Kmetje so vozili vo-
zove skupaj, nekateri z voli, ne-
kateri kar samotež, ker so pač
vso živino v stiski prodali. Ko
se je neki kmet proti nekemu
funkcionarju pritožil, češ, do-
kolej pojde to z novimi davki? —
je neki funkcionar dejal: "An-
dra, fino che andra!" (Pojde, do-
kolej pojde!) Če gre kmet z vo-
zom izven občine, mora imeti le-
gitimacijo s sabo.

Vojaške ceste popravljajo in
gradijo Italijani še zmerom z vsa
vnemo. Staro cesto iz Trsta na
Opčino čez Skorkljo popravljajo
z vsa naglico, v Kobaridu bodo
podrli nekaj hiš, da izboljšajo

često skozi trg, cesto skozi Don
na Krasu blizu Devetakov na-
pravljajo širšo, popravljajo pa
tudi cesto iz Trsta v Koper.

17 fantov aretiranih

Na Urhovo nedeljo so hoteli i-
meti v Dolini običajni ples, pa
jim ga je podeštati prepovedal.
Ljudje so demonstrirali, seveda
pa vsa akcija ni imela politične-
ga značaja. In vendar so areti-
rali kakih 17 fantov. Zaradi pro-
tidržavnih demonstracij. Silen
mora biti ta podeštati, da ga sma-
trajo za — državo.

10 let tuje šole

V tržaški reviji "Porta Orien-
tale" je napisal Mario Todeschi-
ni članek o razvoju in uspehih
italijanske šole v Primorju. Piše
o dobi zadnjih 10 let, odkar je
Mussolini na vladi. Pravi, da je
bilo uvajanje italijanske šole v
Primorju zelo težko, ne pove pa
pravega vzroka, ki je pač ta, da
je bila italijanska šola Slovincem
tuja, marveč pravi, da so razni
tuji politikanti preprečevali de-
lo. Pisec zelo hvali fašistično or-
ganizacijo "Italia Redenta", ki
vzdržuje v Primorju italijanske
otroške vrtce, kjer se otroci po-
sili nauče toliko italijanskega,
da laže razumejo učitelja v osno-
vni šoli. Pisec poziva oblasti, da
je treba še bolj energično italia-
nizirati šolo.

PRVA POMOČ PRI KAPI

1. Pred vsem je treba ohrani-
ti mir in ne izgubiti glave.
2. Od kapi zadetega treba po-
ložiti rahlo in nežno na posteljo,
divan ali klop. Za silo pa leži
lahko bolnik tudi na tleh.
3. Glavo mu nekoliko privzdig-
nemo.
4. Če leži bolnik na postelji, ga
previdno in počasi slečemo, ne da
bi ga pri tem tresli.
5. Na glavo mu položimo mr-
zel obkladek ali vrečico z ledom.
obenem pa dajemo bolniku vdih-
vati kis, eter ali salmijak.
6. Če bolnik bruha, mu okre-
nemo glavo in ramena previd-
no na stran, da se ne zaduši.
7. Pošljemo takoj po zdravni-
ka ter mu povemo, zakaj ga kli-
čemo, da lahko vzame s seboj vse
pripomočke.
8. Nikakor ne smemo delati po-
kusov, da bi bolnika s tresen-
jem ali klicanjem obudili k za-
vesti. S takšnim postopanjem
lahko dosežemo samo to, da se
mu še v večji meri izlije kri v
možgane.
9. Ne nudimo bolniku nobene
tekočine, ne vode, niti kave, tudi
ne konjaka in drugih okrepčil.
Kajti dokler leži v nezvesti, se
mu lahko zaleti in se zaradi tega
zaduši, lahko pa se razvije iz te-
ga tudi pljučnica.
10. Skrbimo, da ima bolnik
mir in odstranimo iz sobe vse o-
sebe, ki jokajo ali delajo hrup
ter pustimo pri njem samo trez-
ne ljudi, ki se umejo znajti v
vsakem položaju.

Poceni ura

"Hudiča", je vzkliknil Emil
pri urarju, "ta ura je tako po-
ceni, da ne morete pri njej nič
zaslužiti."

"To je res", je smeje se od-
govoril urar, "toda pozneje pri
popravlilih mi vrže čisto lepe de-
narce!"

Polenje je zdravo!

Kdaj in zakaj se potimo? — Na-
ravno in umetno potenje

V vročih poletnih dneh sreča-
mo pri vsakem koraku ljudi, ki
si ne želijo ničesar bolj nego o-
hladila. Vsi se pritožujejo, da
sonce neusmiljeno peče ter jih
sili k potenju. Takšni pritožni-
ki najbrže ne vedo ali pa se vsaj
ne zavedajo, da je potenje zelo
zdravo. Če se torej potimo za-
radi vremena, bomo hvaležni,
kajti vsako potenje je zdravo in
koristi našemu organizmu.

Izkušnja uči, da se potimo iz
strahu, zaradi napa, zaradi raz-
burjenja ali zaradi vročine. Po-
tenje je torej čisto normalen po-
jav in spada med najbolj navad-
ne procedure, ki jim je podvrže-
no telo. Toda mnogi se s tem
nečejo sprijazniti.

Ze stari Rimljani so z velikim
pridom uporabljali parne in dru-
ge kopelji. Tudi v srednjem ve-
ku je bilo zdravljenje s potilni-
mi kurami priljubljeno. Danes,
ko imamo na razpolago tehniko
in tisoč drugih sredstev, gleda-
mo potenje bolj postrani, resni-
ca pa je, da se moramo kljub ne-
štetim pridobitvam modernega
zdravilstva vedno nanovo vrača-
ti k tej preizkušeni metodi.

Vroča kopel in skodelica lipo-
vega čaja nam tudi v postelji po-
magata. Ponekod uporabljajo
rajsi električno potenje v pose-
bni napravi ali kemično potenje
s pomočjo aspirina. Kajti so bo-
lezni, pred vsem prehladi, ki se
izboljšajo in odpravijo samo s
potenjem. Premraženja, bronhi-
tisa, prehlada skoraj ne moremo
odpraviti drugače kakor s teme-
ljitim potenjem.

Zdravnik dr. Hallay piše v ne-
kem strokovnem listu za medi-
cince, da se z uspehom izlečijo
čiri in tvorji, zagnojitve potnih
žlez (pod pazduho) in vnetje
bezgavk — s potenjem. Za le-
čenje teh pojavov je najboljša,
če leže bolnik v kad tople vode, ki
ima 37 stopinj C. V to vodo naj
doteka vroča voda, dokler dose-
že temperaturo 42 stopinj. Mno-
gi bolniki takšno počasno ogre-
vanje lažje prenesajo kakor hit-
ro potenje. V četrto ure se začne
bolnik v takni kopelji potiti. Te-
daj ga dvignemo iz vode, zavije-
mo v suho rjuho in odnesemo v
posteljo. Navadno mu damo še
čaja, da pospešimo potenje. V
dveh urah je stvar večinoma o-
pravljena. Bolnik lahko vstane,
gre v mlačno kopel in spravi
svojo temperaturo na normalno
stopnjo.

Seveda narekuje izkušnja, da
moramo postopati s starimi o-
sebam, z ljudmi, ki trpe na srčnih
bolezni in z jako slabotnimi bo-
lniki zelo oprežno, kajti takšno
potenje lahko postane usodno za
njihov krvni obtok. Mrzli obkla-
dek po kopelji ni nikoli priporo-
čljiv.

Potenje samo na sebi pa še ne
očisti telesa, kakor mislijo mno-
gi. Človeško telo razpolaga z iz-
vrstnimi čistilnimi napravami, ki
so neprekosljive in nedosegljive.
Potenje samo pospeši proces čiš-
čenja. V telesu se najtanjša ži-
lice močno razširijo, žleze začno
močnejše delovati, obisti se raz-
bremenijo. Tako nastopi občutek

olajšanja. Kdor se poti, bodisi
umetno, bodisi naravno, naj to-
rej ne zabavlja. Nasprotno, hva-
ležen naj bo, da se lahko poti,
ker se s tem ozdravlja.

Generoznost Mellonove Aluminum kompanije

V svojem pravilniku predlaga
\$10 minimalne plače za 40 ur
dela. Hotela je tudi privatno
zaslišanje

Washington. — (FP) — Pred
Nirino administracijo je te dni
prihajala tudi Mellonova Alu-
minum Co. of America s svojim
pravilnikom, ki določa \$10 mini-
malne plače za 40 ur dela pa te-
den.

Minimalne plače ima za tri-
najst kategorij, od 25 centov za
najnižjo do 35 centov za najviš-
jo grupo. Na jugu bi bila plača
dva in pol centa nižja za vse
grupe kot na severu. Ta lestvica
bi veljala le za sposobne in čvr-
ste junake.

Za "novince", začasne (casual
and incidental labor) in za sta-
rejša ali poškodovane, "ki ne mo-
rejo več producirati polne vred-
nosti", velja posebna klavzula,
po kateri bi družba lahko pla-
čala 20% manj kot znaša naved-
ena minimalna plača ali osem
dolarjev.

Kako Mellonova familija pri-
čakuje, da se bo ob taki plači po-
vrnila prosperiteta v deželo, je
uganka. O tem si najbrž ne beli-
las, prvič, ker ima bogastva nič
koliko, nad milijardo premožen-
ja, in drugič pa ima popoln mo-
nopol nad aluminijako industrio.
Vseled tega tudi ni videla potre-
be za znižanje cen aluminija in
posodi iz te kovine. Cene so še
prav tako visoke kot so bile pred
štirimi leti, dasi je plače že več-
krat znižala.

Po pravilniku bi družba lahko
raztegnila delovnik tudi na 48
ur za neko dobo. V tem oziru je
sličen kot pravilnik jeklarke in-
dustrije oziroma ima isto bese-
dilo, kar ni slučajnost.

Družba je iskala tudi poseb-
nega privilegija. Njen predse-
dnik Davis je nedavno prišel oseb-
no do Johnsona in mu sporočil, da
družba želi privatno zaslišanje
o pravilniku. Nobene publicite-
te. Ta želja ji je bila odklonje-
na.

Radi monopolističnih cen se
pričakuje, da bo na zaslišanju
prišlo do večjega kavsa. Alumi-
niji je danes v splošni rabi poleg
kuhinjske posode tudi v gradbe-
ni, avtini in drugih industrijah,
katere ta družba prav tako sku-
be kot gospodinjstvo, ki kupi lonec
v prodajalni. Prednost pa imajo
v tem, da te visoke cene zvale na
konzumente, slednji jih pa ne
morejo nikamor.

Uničevanje zadržnega gibanja v Nemčiji

Vihiranje svaatike nad vsemi za-
drugami. Člani nimajo nobe-
ne besede pri upravi. Nauk za
"nepolitične" zadržarje

Berlin. — (FP) — S prihodom
hitlerjevcev na krmilo dežele so
se pričeli težki časi tudi za za-
držno gibanje nemškega de-
lavstva. To gibanje je bilo zgra-
jeno s požrtvovalnim delom sko-
zi dolga leta in je bilo pred naci-
stično revolucijo močan gospo-
darski faktor v deželi.

Gibanje sicer še ni uničeno,
ker večina trgovin je še odprti.
Je pa pod popolno kontrolo fašis-
tov. Vlada mu fašistični komi-
sar Karl Mueller. V Berlinu še
ni bil odpravljen dvaodstotni po-
puat kakor se je to zgodilo v
mnogih drugih krajih.

Vse trgovine so zavite v sva-
stiko in izgleda, da so zadržu-
prav toliko postaje za fašistično
propagando kakor prodajalne. Na
sejah nimajo zadržarji nobene
besede kakor je pojasnil ravnal-
tel neke trgovine, ampak mora-
jo poslušati fašistične pridige in
v področju uprave sprejemati na
znanje ukaze "višje oblasti" —
fašistične komisarja Muellerja.
Fašisti imajo kontrolo tudi
nad centralnimi zadržnimi zve-
zami.

Nemški fašisti so se lotili uni-
čevanja zadržnega gibanja na
sličen način kakor pred leti ita-
lijski; in iz silnih nagibov. Na-
poti jim je, kakor so jim napoti
tudi veletrgovine, ker smatrajo,

da trgovina pripada srednjemu
razredu, nordičnemu seveda, ki je
bil domalega uničen v vojni in
tekom inflacije. Fašisti si pri-
zadevajo, da ga zopet vzpostavi-
jo. V kolikor so pri tem zapre-
ke zadržu, bodo morale izgini-
ti, kakor so izginiti tudi v Itali-
ji. To se bo zgodilo delno radi ne-
sposobnega vodstva in delno pa
vseled stremjenja po uničenju.

Is tega se posebno ameriški
zadržarji lahko dosti nauče, ker
v večini mislijo, da mora biti za-
držno gibanje v politiki — ne-
vtrajno. V resnici je zadržništ-
vo delavski bič v razrednem bo-
ju. Tega se zavedajo tudi fašis-
ti, katerim je zadržništvo ana-
toma, nekaj soprnega in kar je
treba uničiti.

Iz daljšega vidika leži uspeh
zadržnega gibanja v razvoju
programa, ki vključuje tudi poli-
tično akcijo delavstva in organi-
ziranje v strokovne organizacije,
ker so vse tri branže delavskega
gibanja zavisne druga od druge.
Neutrlnost zadržništva z ozi-
rom na politiko ali unije ali pa
obratno je le mitika liberalizma
iz 19. stoletja.

Wall Street podpiral dik- tature na Kubi

Brez podpore ameriških kapitali-
stov se ne bi mogel Machado
toliko časa vzdrževati na kr-
milu, pravi avtor nove knjige

New York. — (FP) — Nova
knjiga, katero je napisal Carelton
Beals in je pravkar izšla dokazu-
je, da bi bila vlada diktatorja
Machada še davno strmoglav-
ljena, ako je ne bi bili podpirali
ameriški kapitalisti in državni
departament. Avtor dokazuje, da
je prav za prav Morganova E-
lectric Bond & Share Co. izvolila
Machada za predsednika Kube l.
1925, v zameno pa je dobila na
Kubi razne koncesije na račun
prebivalstva.

Kubansko prebivalstvo so tlačili
k tlom Chase National ban-
ka, National City banka, katero
kontrolirata Morgan in Rockefeller,
bivši ameriški poslanik Gug-
genheim, baroni sladkorja in ne-
kateri drugi magnati, ki so pod-
pirali Roosevelta v volilni kam-
panji lanskega leta.

"Štiri prominentne osebnosti
v demokratski stranki," piše Be-
als, "imajo tesne zveze s Kubo.
Te so Owen D. Young, Norman
H. Davis, Daniel C. Roper in Wil-
liam H. Woodin. Dva od teh sta
člana Rooseveltovega kabineta
in vsi so bili na Morganovi listi
kot ljudje, ki so kupili delnice
korporacij pod tržno ceno. To je
pokazala preiskava, katero je se-
nat odredil proti Morganovi fi-
nančni hiši."

Knjiga vsebuje seznam umo-
rov, kateri so bili izvršeni pod
Machadovo diktaturo od l. 1929
do padca njegovega režima. Li-
sta vključuje unijske voditelje,
delavce in študente ter druge na-
sprotnike Machadove diktature.
V štirih letih je Machadova po-
liceja in vojaštvo umorila na sto-
tine političnih nasprotnikov. Po-
leg tega avtor opisuje v podro-
bnostih zatiranje delavskega gi-
banja do zadnje generalne stave-
ke, ki je strmoglavila Machado-
vo diktaturo.

Ladjegradniški delavci protesti- rajo

Brooklyn, N. Y. — Nad dvesto
reprezentantov 27 strokovnih u-
nij, katerih člani so uposleni v
vladnih ladjedelnih, je podpi-
salo protestno resolucijo proti
mornaričnemu tajniku Swanso-
nu, ker je uveljavil petdnevnik
za civilne delavce in jim odtrgal
poldnevno plačo. Druga resolu-
cija, ki je bila sprejeta na zho-
rovanju kovinarskih delavcev,
obsoja Swansona, ker je nekatera
konstrukcijska dela oddal pri-
vatnim kontractorjem.

Kasparjeva banka izplačala na- daljnih 15%

Chicago. — Kaspar-American
State banka je zadnje dni izpla-
čala 15 odstotkov vloženega de-
narja svojim vložnikom na odred-
bo sodnika Roberta E. Gentzela.
Sodnik je rekel oskrbniku banke,
da ni treba pošiljati čekov po po-
šti, temveč naj vložniki, ki hoče-
jo, sami pridejo po nje. Gotova
skupina vložnikov, ki so intere-
sirani v reorganiziranje banke,
je nasprotovala temu izplači-
ju, toda sodnik je odredil druga-
če.

Camp Tera, Bear Mountain, N. Y., kjer je začasni dom za brezposelne in brezdomne ženske.

